

Gierik 83, juni 2004

Julien Vangansbeke

STIEKEM LIEFKOOS IK

1.

Een slapende voet schudt me
Wakker tegen je toegewijde
Rug. Ik strek mijn armen
Uit tot achter de horizon.

Zomerzot geef ik gehoor
Aan de oproep van een merel.
Vertederd zweef ik boven
Alle gelijk van de wereld.

2.

God zal de eerste aardworm
Zijn die zich volvreet met
Mijn verleden. Hij moet
Nog geboren worden maar

Ik voel hem bewegen in elke
Stap die ik zet. Telkens
Als ik ademhaal zit hij me
Hardvochtig op de hielen.

3.

Deins niet terug voor de
Grijns van je spiegelbeeld
Sla het stuk op goed geluk.
Geloof in een ander. Een

Zwerfkat of een muskusrat.
Vermink je tot bloesems toe.
Smeek niet om hulp. Verkies
Elk gemis boven wat is.

4.

Oogsttijd. Sinds ik meer
Lentes tel dan rotte appels
In de boomgaard loop ik
Blootsvoets door distels.

Geen woord verspert me de
Weg. Dankbaar aan de aarde
Volgt alles wat ik vermijd
Me op de voet van gelijkheid.

5.

Blijf kalm. Dwing je oren
Je ogen je voor te liegen.
Verlustig je in de waan
van je dagelijkse brood.

Onthou de kruimels Onder
Tafel. Vergeet wat je weet.
Eens verzoent een zucht je
Monddood met stof en as.

6.

Zolang ik babbelziek ben
ben ik onschatbaar gezond.
Een straathond die blaft
Tegen alles wat verroert.

Zelfs als ik stik stamel ik
Mijn mond zwart op wit
voorbij. Wie mij toelacht
Geef ik een zielig pootje.

7.

De eerste dode die ik zag
Was gladgeschoren. Hierna-
Maals dooraderd lag hij
Te staren naar de zoldering.

Het vroor. Een kast kraakte
Oorverdovend de stilte stuk.
Mijn moeder begreep niet
Waarom ik geen tranen liet.

8.

De waard tapt de zon in een
Bierglas. Mijn gehemelte sust
Me in slaap. Wat ik denk
Vervreemdt me van wie ik ben.

Bekende gezichten glijden
Voorbij het raam. Het laat me
Koud. Stiekem liefkoos ik een
Dode vlieg op de vensterbank.

Francis De Preter

NACHT

[Ingeborg Bachmann: Anrufung des grossen Bären]

O kruipende klok omhoog in het raam,
eeuwige beer, op de tijdschaal
nietige kever: god, begluur ons niet
jij sombere doos van de dood
onze woning – haar reis vangt aan
ontregeld, buiten ons weten, ons woord –
geen begin en geen einde:
een alziende ster in het venster
der verbindingen, het vierkant heelal –
ons staren tevergeefs, jouw wijzers
te langzaam, te vaag het broeden
der gedachte, het groeien van de dood,
o stralende beer, azuren scarabee!

BAKKERIJMUSEUM

(denkend aan H. H. ter Balkt)

De laaglandse bakker draaide eeuwen mee
met de wiekslag op het molenveld,
met het stenen meelhuis op zijn huid.

Je zou je tanden zetten in zijn vormen,
je ruikt de sinterklazen bij de kindertobbe,
de klazen van de gouden eeuw en later.

De trog, de meelvorm heeft er zijn jaargangen
geëetst, de broodplank zonder brood
of stuivers, de kneedmachine doorgeroest,

de hitte van de ovenas voorvoelbaar,
op te roepen lichterlaaie, brandende broodjes
en stank van muizen in de kattenbak.

Waar zijn de marsepeinen meiden,
de peperkoeken harten, de dochters
en de bakkersvrouw, boezems van rijzend deeg?

SYLVIA PLATH (1932-1963)

(in gedachtenis)

Ze kijkt bedroefd om zich heen,
zoekt tevergeefs het zoemend insect,
een vliegtuig in het oorlogsblauw.
Ik kan haar geen boek schenken
dat haar taal evenaart.
Ik droom van haar als van een schaduw,
ik spreid een doek over haar verzen
om ze niet te hoeven lezen,
want zij maken mij bang: het zijn spinnen,
ze rennen over mijn hand en mijn hand
is dor van perkament,
een akte van bekentenis en onmacht.
Een kalligraaf schrijft alles op in het rood
en jij, jij leest en vindt het intreurig.

GERRIT KOUWENAAR

Een vleesetende plant
van boven tot onder: gedompeld in dauw,
de diepste rimpels
van zijn pennenvruchten
zo taai en ontzettend simpel
in de tijdsbalk gegraveerd.

Alles is aanwezig
in de afwezigheid van zinnen, voldaan
onder de haag die het lege huis verbergt,
in de vogel voor de kat, in
het voedsel dat hij nooit verspilde
en met de tijd vergat.

V MLHACH ('IN DE MIST')

(Leos Janáček)

Op het bergpad, wit, onzichtbaar,
druipend van brongezang,
wuift soms een varen, een veren snaar,
vijf trappen diep, of mist de hand
op een trilhaar na de rotswand
met een koets van sneeuwkristal.

Klokjes en cimbels, ver in het dal
horen 't verhaal van verdwaalde helden,
omneveld maar helder verteld
door hem die de flank afdaalt
langs overgroeide paden
waar de wind de biezen kamt.

Hukvaldy, aan het hoogwoud grenzend,
zijn burcht een donkere vlek
tot nevelig puin vervaagd,
gonst van diepe tonen, zoemt in zijn korven;
echo's tuimelen en keren weer
als kiezels op de sluipweg naar het licht.

Issa Aït Belize

(vertaling: Guy Commerman)

WAAROVER DROOMDE JE ?

Aan mijn broer Hassan

Vader, waarover had je wel kunnen dromen
die avond,
wanneer je, alleen, het aangezicht
van de zee aanschouwde,
die zalige lente, de laatste
die je zou ontwaren, vooraleer je, uitgeput,
naar je zijden cocon onder de aarde zou terugkeren?

Je zei ons bijwijlen
de dood niet te vrezen
als voor jou
de gong van het weerzien zou luiden.
Zou je haar al zaaiend geplet hebben,
misschien ten onrechte,
in het hart van de uwen,
goudklompjes van de Zon?

En haatdragend zou ze gekomen zijn
in de maand april,
de koning van de maanden voor hen
die houden van de korenbloemen,
de zeegolven van onze baai,
spiegel van eilanden,
enkel en alleen om je te beroven
van haar dampen en haar vuren.

Heb je haar gekruist, bij toeval,
aan tafel met je geliefde koffie
en ze zou je hebben verwittigd,
fluisterend, van haar nachtelijke
aankomst, die nacht dat de maan,
nog dorstig naar zielen,
kwam verlichten met een geslepen
lemmet van opgeblonken zilver.

Dat zou je besloten hebben
om een smachtende blik te werpen
op de horizon die je aanbad
tijdens de vruchtbare uren:
bij dageraad, als hij de brandende ster
vol angels uutspuugde:
en 's avonds, de melopee neuriënd,
vloeibaar en stervend.

Wellicht wou je je op het laatst
nog het geluk herinneren
om zoveel liefde, ongebreideld,
met geraas en geluid,
aan de rand van een stad die je
zonder medelijden in de as zou leggen,
's anderendaags, voor zonsopgang,
vanaf het einde van de toevallige zoen ...

ALS WE ONZE TRANEN ZULLEN DROGEN

Aan mijn Brusselse vrienden van 'Cultures et Mémoire'

Als we onze tranen zullen drogen
met de keerzijde van de cultuur
en onze ongeneeslijke wonden zullen hechten
en onze sijnpelende kwetsuren
met de draad door de spin geweven
met ons geheugen, ons voedsel,
misschien zullen we dan eindelijk genieten
van heden en toekomst.

Als ons geloof in de vrouw
onze ziekelijke jaloezie te lijf zal gaan,
bezingend haar gaven en haar oneindige
geuren, tot dan toe o zo heimelijk,
zullen we verboden getuigen zijn van de ontluiking
van een hemel waar winters en driften
door de zon zullen worden overschaduwd
met haar oorspronkelijke volharding en warmte.

Als het kind ons wierookvat zal zijn,
de rozentuin van onze hoop,
waar we slechts de elixirs van
onze tederheid en onze wijsheid zullen branden,
en waar we geen vooroordelen zullen planten
geen geweld en geen wanhoop;
de horizon zal het morgenglorien oogsten
doordrenkt met onze geschiedenis.

Dan zal de ballingschap, strafkolonie van de eilanden,
kernen van verzuchting en armoede,
ronddolen, o jij duizendjarig zeilschip,
naar een toekomst in eenheid:
rozenkrans van hoop, stukken van de maan
of de zon samengeklonterd en solidair,
wereld van de mensen, oceaan van licht,
oneindige deugden het hachelijke lot verbannend.

MIJN ZOMERAVONDEN IN HET RIFGEBERGTE

Aan Josée en Adolphe Daenen

Ondanks afstand en tijd,
bewaart mijn ziel, urne van de ether,
haar levenselixir, de ijle adem
verafschuwd door die maanavonden
van een jeugd door luchtgeesten
en bloederige reuzinnen bevolkt,
klaar om me op te peuzeleen wanneer de nacht
me toedekte met zijn doodskleed ...

De zomeravonden in het Rifgebergte
in onze binnenplaats met honingsmaak,
wachtte ik op de engel Gabriël
die neerdaalt uit het firmament
met zijn angstaanjagende bazuin van het einde
aan een vleugel vastgehecht
die de verdoving zou vernietigen
die mijn klein heelal overvalt.

De jasmijn met zon overladen
blies zijn zoeterige adem uit,
de rosse hond met de groene ogen
rekte zich uit in de weke maan
de muntgeurende theepot psalmodieerde
de luchtige hoofdstukken
en, met een streling, wuifde mijn moeder
mijn stormachtige dag weg.

De poorten van de droom openden dan
op de onmetelijke ruimte;
de arme maan spartelde
gevangen in de klauwen van een roofvogel,
de jasmijn, zich verslikkend,
verstikte in zijn koppige adem,
en de hond bevrijd van mijn blik
begon zijn wake zonder mij, helaas.

Ondanks mijn hand die een boog spande
zonder de onvindbare pijl,
doofden mijn oogleden uit, meedogenloos,
bij gebrek aan vuurkoord,
na zijn reis wachtend op de terugkeer
van de morgenstond, gewassen en verfrist,
een oneindig lamplicht aan de oostelijke einder
bij ieder begin van het droogseizoen.

Hannie Rouweler

ANTWERPEN

Doet het er iets toe dat je de voordeur
niet meer vindt als alle ramen
open staan? De trein doorrijdt
en jij niet meer wist
waar je moest uitstappen?

De grasvelden van je jeugd, de schommels,
speelplaatsen van verloren tijd
zijn allemaal terug te vinden
in je gedachten
tuussen een deinende massa
als degene van wie
je houdt naast je loopt door straten
waar je zo vaak alleen liep. De plekken
waar herinneringen vaststonden
bijna gemetseld in spiegels
bij een glas wijn, tafels met messen
en vorken en pizza's op witte borden.

Het zwijgen, dat woorden verbreekt als
stilte mag bestaan in het langzaam kijken,
naar handen of een bijzondere blik in de verte.

Ik dacht met jou dit moment gevonden
te hebben toen we alleen onszelf zagen
en de verbijstering in ons midden lag,
soms in gesprekken die kant noch wal raakten
maar altijd begeesterd, van iets onvoorspelbaars
vervuld. Totdat het stilstond. Wat brak was de tijd,
die er niet meer toe deed omdat alles voorbij was.
Omdat het was opgegeven als een mislukte laatste
poging waarin de dingen eindeloos worden herhaald.

Zo simpel als dat en nooit meer terug en opnieuw in
het leven. In de arm om mijn schouder, de open jas en
verwarde haren in de wind was de stad mij ineens
dierbaarder geworden dan wat ik ooit had onthouden door
aaneengeschakelde flitsen van jaren, gevoelens.